

KOMUNITNÝ PLÁN OBCE SULÍN 2016 - 2020

Úvod

1. Východisková situácia poskytovania sociálnych služieb

1.1. Právny rámec poskytovania sociálnych služieb

1.2. Analýza sociologických a demografických údajov

1.2.1. Obyvateľstvo

1.2.2. Školstvo

1.2.3. Služby

1.2.4. Nezamestnanosť

1.2.5. Sociálne znevýhodnené skupiny

1.3. Analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb

1.4. Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb

1.5. SWOT analýza v sociálnej oblasti

2. Ciele a priority rozvoja sociálnych služieb

2.1. Rozvoj ambulantných a pobytových sociálnych služieb

2.2. Časový plán realizácie koncepcie rozvoja sociálnych služieb

2.3. Spôsob vyhodnocovania koncepcie rozvoja sociálnych služieb

Vývoj spoločnosti zavádza do praxe nové pojmy, nové technológie, nové prístupy. Celá spoločnosť prechádza vývojovým procesom, ktorý si vyžaduje pulz doby. V tejto súvislosti sa do praxe zavádza aj pojem „komunitné plánovanie“, hoci jeho obsah rozhodne nie je novinkou.

Zmyslom komunitného plánovania najmä v obciach je aktivizácia obyvateľstva a skvalitnenie poskytovania sociálnych služieb spoločným, koordinovaným postupom. Výsledkom komunitného plánovania by mala byť odpoveď na otázky typu:

- Aké sociálne služby treba vytvoriť?
- Aké sociálne skupiny potrebujú zvýšenú starostlivosť?
- Aké má obec ľudské, materiálne a finančné zdroje na poskytovanie sociálnych služieb?

Cieľom komunitného plánovania je najmä posilňovanie sociálnej súdržnosti všetkých obyvateľov obce a predchádzanie sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii jednotlivcov a skupín.

1. Východisková situácia poskytovania sociálnych služieb

1.1. Právny rámec poskytovania sociálnych služieb

V roku 2008 pristúpilo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR k zásadnej zmene pri poskytovaní sociálnych služieb v Slovenskej republike. Prijatím zákona NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2009 sa stanovili nové postupy a formy poskytovania sociálnych služieb. V zákone o sociálnych službách sú podrobne upravené povinnosti poskytovateľa sociálnej služby. Ide napríklad o povinnosť poskytovateľa sociálnych služieb vypracovať a dodržiavať procedurálne, personálne a prevádzkové podmienky poskytovania sociálnych služieb tzv. štandardy kvality.

Zákon o sociálnych službách rozdeľuje sociálne služby do 5 skupín v závislosti od povahy nepriaznivej sociálnej situácie alebo od cieľovej skupiny, ktorej sú určené:

1. sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb (nocľaháreň, útulok, domov na pol ceste, nízkoprahové denné centrum, zariadenie núdzového bývania),
2. sociálne služby na podporu rodiny s deťmi (pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúlad'ovania rodinného života, zariadenie dočasnej starostlivosti o deti, nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu),
3. sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku (zariadenie podporovaného bývania, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie, denný stacionár, opatrovateľská služba, prepravná služba, sprievodcovská a predčítateľská služba, tlmočnícka služba, sprostredkovanie osobnej asistencie, požičiavanie pomôcok),
4. sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií (monitorovanie a signalizácia potreby pomoci, krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií),
5. podporné služby (odľahčovacia služba, pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností, denné centrum, integračné centrum, jedáleň, práčovňa, stredisko osobnej hygieny).

Štát priamo v § 83, odsek 2 zákona 448/2008 Z. z. o sociálnych službách ukladá obci vypracovanie a schválenie komunitného plánu sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadní miestne

špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných na území obce a určí personálne, finančné, prevádzkové a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.

MPSVR SR v júni 2009 vydalo Národné priority rozvoja sociálnych služieb ako záväzný dokument, vypracovaný v súlade so zákonom slúžiaci ako nástroj štátnej politiky rozvoja sociálnych služieb a taktiež systémovým vyjadrením záujmov, úloh a podporných opatrení vlády SR v tejto oblasti. Národné priority rozvoja sociálnych služieb sú odzrkadlením reálnej situácie poskytovania sociálnych služieb v SR (najmä ich nedostupnosť, nedostatočné materiálne technické zabezpečenie, personálne podmienky poskytovania sociálnych služieb) a vychádzajú z potrieb identifikovaných v rámci SR a zároveň z priorít Európskeho spoločenstva (dostupnosť, prístupnosť sociálnych služieb, ich finančná udržateľnosť).

Jedným z prierezových princípov národných priorít je deinštitucionalizácia sociálnych služieb a postupné znižovanie kapacity zariadení sociálnych služieb a prevádzkovanie zariadení s nízkou kapacitou (zariadenia rodinného typu) a podpora poskytovania terénnych a ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom.

Rozvoj sociálnych služieb je jedným z predpokladov hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, a preto je nevyhnutné, aby obec zohľadňovala rozvoj sociálnych služieb v súlade so stanovenými národnými prioritami.

1.2. Analýza sociologických a demografických údajov

PHSR obce Sulín deklaruje víziu obce takto:

„ V rámci Prešovského kraja sa územie radí k oblastiam, kde má počet obyvateľov stagnujúci charakter.“

Poloha obce:

Obec Sulín leží v hlbokom údolí Ľubovnianskej vrchoviny, ktorú vytvorili svojou činnosťou rieka Poprad i horské potoky. Obec leží v nad. výške 565 m. Svojou rozsiahlosťou pozostáva z troch lokalít a to: Veľký Sulín, Malý Sulín a Závodie.

Vznik obce:

Obec vznikla v roku 1960 zlúčením Malého a Veľkého Sulína a osady Závodie. Prvá písomná zmienka o Malom Sulíne je z roku 1600. Obec Veľký Sulín sa spomína v roku 1616 ako Villa Sulin. Osada Závodie patrila do roku 1960 pod obec Mníšek n/Popradom.

Názov obce:

Názov obce vznikol od potoka, ktorý bol pomenovaný ako Sulínsky potok a je známy už od roku 1364, kedy sa vymedzovali hranice Ľubovnianskemu hradnému panstvu.

Erb obce:

Súčasný erb obce je štiepený na dve polovice. V prvej striebornej polovici je červenoodetý sv. Michal so striebornými krídlami, zlatým krížom a zeleným drakom. V druhej polovici nad strieborným trojvrším je zlatá orlica.

1.2.1. Obyvateľstvo

Z jazykového hľadiska patrí Sulín do oblasti, v ktorej starší obyvatelia hovoria prevažne rusínskym nárečím. Sulín, ale aj široké okolie, si v minulosti napriek maďarizačnému tlaku zachovalo slovenský ráz. Obyvatelia obce boli v minulosti prevažne poľnohospodári a roľníci.

Počet obyvateľov z roka na rok ubúda.

Tabuľka č. 1 Obyvateľstvo podľa vekovej štruktúry k 31.12.2015

Vek	Počet	% zastúpenia
0 – 14	29	8,69%
15 – 20	27	8,08%
21 – 59	216	64,67 %
60 – viac	62	18,56%
SPOLU:	334	100%

Podľa zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov sa obec v súlade s § 11, odsek 3 zaraďuje do kategórie d) obec s počtom do 500 obyvateľov.

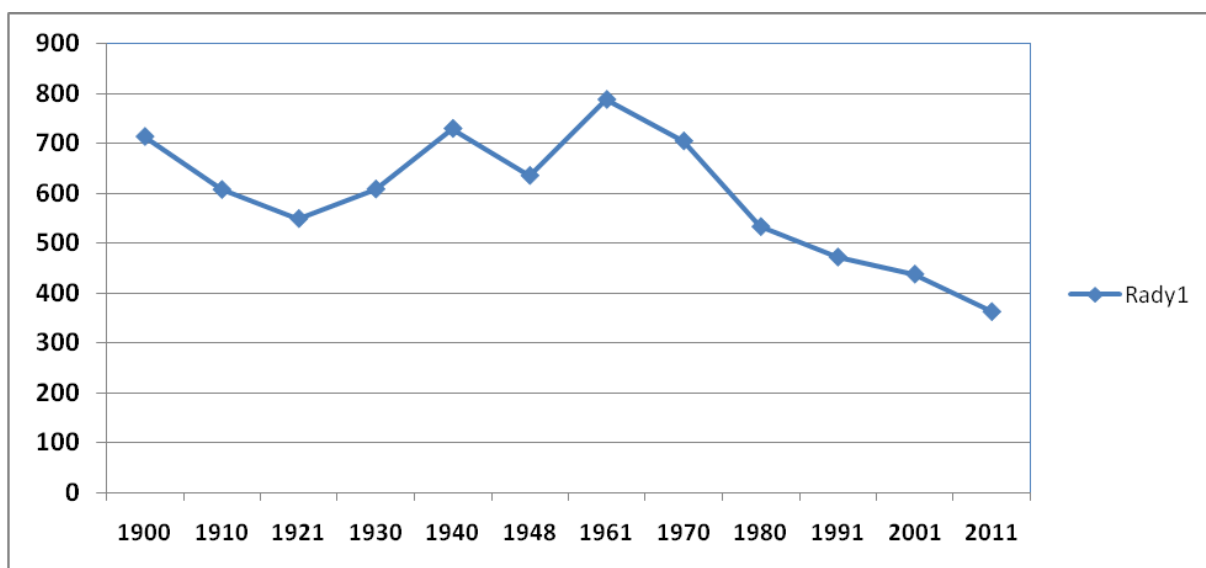
Tabuľka č. 2 Vývoj počtu obyvateľov obce Sulín

Rok	Počet obyvateľov
1900	713
1910	607
1921	549
1930	608
1940	729
1948	635
1961	787

1970	704
1980	533
1991	472
2001	438
2011	363

Podľa sčítanie obyvateľov v roku 2011 mala obec 371 obyvateľov, ale tento údaj nie je presný, nakoľko kritéria pri sčítaní rátali s obyvateľmi prítomnými v danom čase a na danom mieste a nie podľa počtu obyvateľov s trvalým pobytom v obci.

Graf č. 1 Vývoj počtu obyvateľov obce Sulín v rokoch 1900-2011

Podľa uvedených údajov možno konštatovať, že počet obyvateľov má klesajúci charakter, o čom svedčí aj údaj k 31.12.2015, kedy mala obec prihlásených k trvalému pobytu 334 obyvateľov.

1.2.2. Školstvo

Obecná ľudová škola existovala vo Veľkom Sulíne cca od r. 1849 do 1878, kedy v tom čase pôsobil ako učiteľ Ivan Andrejovič Stavrovský. Pred prvou svetovou vojnou deti zo Závodia a z Malého Sulína dochádzali do školy vo Veľkom Sulíne. Po utvorení československého štátu sa vo Veľkom Sulíne začalo vyučovať až v roku 1925. V roku 1946 bol zmenený vyučovací jazyk slovenský na jazyk ruský. Nová /terajšia/ budova školy bola postavená v r. 1958 a daná do užívania 1. januára 1959.

V súčasnosti je budova školy nevyužívaná. V školskom roku 2010/2011 je navštevovalo iba 7 žiakov od 1. do 4. ročníka a preto Obecné zastupiteľstvo

rozhodlo o zrušení školy. Škola ukončila svoju činnosť 31.8.2011 a vyradená zo siete základných škôl bola k 31.1.2012.

V súčasnosti žiaci 1. - 4. ročníka navštevujú Základnú školu s materskou školou v Malom Lipníku v počte 7 a žiaci od 5. do 9. ročníka Základnú školu s materskou školou v Plavnici v počte 12 žiakov.

1.2.3. Služby

V obci je pomerne silné zastúpenie najmä drobných živnostníkov, predovšetkým podnikajúcich v stavebnej činnosti.

V roku 2015 vzniklo Občianske združenie - Sulín, ktoré sa zaoberá aj poskytovaním sociálnej služby - opatrovateľskej služby

Pol'nohospodárstvo:

Roľnícke družstvo „Prameň“ Sulín je zamerané na odchov hovädzieho dobytku. Na ornej pôde pestujú prevažne jarné miešanky. Je zaradené medzi ekologické poľnohospodárstvo.

Urbariáty:

Na území obce sa nachádzajú 3 urbariáty a to Združenie bývalých urbarialistov, pozemkové spoločenstvo Sulín, ktoré bolo založené v roku 1991, Pozemkové spoločenstvo Boguský a spol. Závodie obce Sulín získalo právnu subjektivitu v roku 2014 a taktiež aj Združenie bývalých vlastníkov lesa obce Malý Sulín, pozemkové spoločenstvo.

Maloobchod:

Potraviny Katarína Kučová, Sulín č. 92

Potraviny Alžbeta Borecká, Sulín č. 103

Potraviny Michal Hutník, Sulín č. 100

Pohostinstvo Michal Hutník Sulín č. 179

1.2.4. Nezamestnanosť

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo pracuje v miestnom družstve /cca 9 občanov/, v potravinách /3/ a pohostinstve /1/. V Ostatní obyvatelia pracujú v podnikoch a službách mimo obce, prevažná časť obyvateľstva pracuje v zahraničí /Holandsko, Rakúsko, Anglicko, Česká republika/ .

Obec nemá k dispozícii informácie o zamestnaní svojich občanov, k dispozícii sú iba údaje z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni, ktorý vedie evidenciu uchádzačov o zamestnanie (tento údaj však nezahŕňa celkový počet

nezamestnaných z dôvodu chýbajúcich údajov o dobrovoľne nezamestnaných). Taktiež nie je k dispozícii údaj o počte osôb, ktorí pracujú v zahraničí.

Z dostupných informácií bol zostavený prehľad o počte uchádzačov o zamestnanie (údaj k 31.12. daného roka):

Rok:	Počet evidovaných uchádzačov:
2004	28
2005	26
2006	22
2007	24
2008	16 /dlhodobo evidovaní/
2009	19 /dlhodobo evidovaní/
2010	21 /dlhodobo evidovaní/
2011	11 / dlhodobo evidovaní/
2012	25 /dlhodobo evidovaní/
2013	13 /dlhodobo evidovaní/
2014	14 /dlhodobo evidovaní/
2015	8 /dlhodobo evidovaní/

Počet uchádzačov sa znižuje aj z toho dôvodu, že veľa mladých po ukončení školy odchádza za prácou do zahraničia, nakoľko v našom regióne je práce málo.

Možnosť zamestnania našli uchádzači o zamestnanie aj pri vykonávaní opatrovateľskej služby.

1.2.5. Sociálne znevýhodnené skupiny

Cieľovým zameraním sociálnej práce je nielen jednotlivec, ale najmä skupina, komunita a sociálne prejavy, ktoré sa ich týkajú. Ide o subjekt, ktorý je definovaný spoločným znakom odvodeným od sociálneho znevýhodnenia, t.j. od znaku, ktorý ho posúva do polohy závislosti na iných osobách alebo na štátnych opatreniach.

Sociálne znevýhodnené skupiny v našej obci môžeme rozdeliť na:

- a) seniori
- b) nezamestnaní
- c) deti a mládež.

Obec sa v rámci svojich možností snaží kompenzovať určité sociálne znevýhodnenie:

SENIORI

Obec si uctí občanov v rámci Mesiaca úcty k starším aj v rámci finančných možností.

NEZAMESTNANÍ

V spolupráci s ÚPSVaR v Starej Ľubovni obec formou aktivačnej činnosti vykonáva menšie obecné služby a dobrovoľnícku službu. V rámci tejto činnosti sa podporuje udržiavanie pracovných návykov u osôb, ktoré majú problém uplatniť sa na trhu práce.

DETI A MLÁDEŽ

Sulínska mládež má provizórne futbalové a volejbalové ihrisko, v kultúrnom dome sú k dispozícii stoly pre stolný tenis. V zimnom období príroda vytvára podmienky na lyžovanie, sánkovanie aj korčuľovanie na rieke Poprad.

Prínosom pre obec je lávka pre peších a cyklistov do Poľska, ktorou sa rozvinul turistický ruch v obci.

1.3. Analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb

V obci nie je vybudované samostatné sociálne zariadenie. Nezamestnaní na dobrovoľníckej činnosti vykonávajú službu vo forme donášky obedov niektorým dôchodcom, ktorí potrebujú sociálnu pomoc a pomáhajú im pri bežných úkonoch v domácnostiach.

Najbližšie zariadenie opatrovateľskej služby sa nachádza v obci Jarabina. Dom sociálnych služieb sa nachádza v Legnave, Dom dôchodcov v Starej Ľubovni. Tieto zariadenia sú prevažne plne obsadené, v prípade potreby je občan zaradený do poradovníka čakateľov.

V obci vzniklo občianske združenie - Sulín, ktoré zamestnáva opatrovateľky.

Obec poskytuje najmä tieto sociálne služby:

- opatrovateľská služba
- funkcia osobitného príjemcu sociálnych dávok (v prípade prídavok na deti)

1.4. Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb

Obec Sulín v budúcnosti nepočíta s nárastom počtu obyvateľov , skôr s tendenciou starnutia populácie a čoraz väčšími požiadavkami na sociálne služby najmä pre občanov v poproduktívnom veku.

Z údajov obce k 31.12.

Počet obyvateľov	predprod. vek/%	produktívny vek/%	poproduk. vek/%
2008/381	76/19,91	252/66,14	53/ 13,91
2009/374	68/18,18	253/67,65	53/ 14,17
2010/368	63/17,12	250/67,93	55/ 14,95
2011/ 363	63/17,35	244/ 67,22	56/ 15,43
2012/ 357	58 /16,25	240/ 67,23	59/ 16,52
2013/ 357	55/ 15,40	244/ 68,35	58/ 16,25
2014/ 341	49/ 14,37	235/ 68,91	57/ 16,72
2015 / 336	46/ 13,69	228/ 67,86	62 / 18,45

Základné sociálne služby podľa potrieb obyvateľov obce nie sú zabezpečené. Podľa prieskumu potrieb a požiadaviek s ohľadom na budúce potreby by bolo vhodné sa orientovať na:

- vybudovanie resp. zriadenie DSS alebo Domova dôchodcov podľa konkrétnych požiadaviek:
  - a) poskytovanie sociálnej služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia
  - b) nepriaznivého zdravotného stavu
  - c) dovŕšenia dôchodkového veku,
 (stanica opatrovateľskej služby, domov sociálnych služieb, klub dôchodcov...)

- vybudovanie cyklotrasy - zabezpečenie aktívneho športového vyžitia starších občanov najmä s ohľadom na ich bezpečný presun medzi susednými obcami
- vybudovanie relaxačnej a oddychovej zóny - parková zeleň, lavičky....

1.5. SWOT analýza v sociálnej oblasti

Silné stránky:

- právo na poskytnutie sociálnych služieb je zaručené rovnako všetkým občanom
- garancia zostatku z príjmu pri poskytovaní sociálnych služieb
- existencia a rozvoj univerzitného špecializovaného vzdelávania pre oblasť sociálnych služieb

Slabé stránky:

- nedostatočne zabezpečená kontinuita sociálnej a zdravotnej starostlivosti pri dlhodobej odkázanosti na pomoc inej osoby
- nedostatočná kapacita zariadení sociálnych služieb v blízkom okolí
- nedostatočný počet zariadení, v ktorých je zabezpečená bezbariérovosť
- nepostačujúci počet kvalifikovaných zamestnancov, ktorí zabezpečujú poskytovanie sociálnych služieb
- nedostatočná podpora tvorby pracovných miest pre uchádzačov o zamestnanie v oblasti sociálnych služieb
- migrácia kvalifikovanej pracovnej sily za prácou do zahraničia
- nepriaznivý demografický vývoj
- nedostatok finančných prostriedkov na rozširovanie rozsahu a druhu sociálnych služieb

Príležitosti:

- zvyšovanie zodpovednosti obce za riešenie lokálnych problémov
- cielenie opatrení podľa miestnych potrieb
- rozvoj svojpomocného riešenia miestnych problémov
- rozširovanie spolupráce samosprávy a neverejných poskytovateľov
- práca s verejnosťou za účelom zvyšovania zodpovednosti a aktívnej účasti pri riešení životných situácií
- podpora a rozvoj dobrovoľníctva

Ohrozenia:

- z dôvodu zvyšovania nákladovosti služieb riziko zvyšovania úhrad a riziko znižovania kvality
- absencia nízkoprahových a terénnych služieb
- klesanie kvality poskytovaných služieb z dôvodu nedostatočného materiálno-technického a personálneho zabezpečenia
- nefunkčnosť systému sociálnych služieb z dôvodu nedostatočného realizovania kompetencií
- nárast počtu sociálnych kategórií občanov vyžadujúcich sociálne služby
- nedostatok finančných prostriedkov na samosprávnej úrovni na výkon kompetencií obce, v tom aj na zabezpečenie sociálnych služieb.

2. Ciele a priority rozvoja sociálnych služieb

2.1. Rozvoj ambulantných a pobytových sociálnych služieb

Národné priority rozvoja sociálnych služieb sa orientujú na tieto základné oblasti:

- a) podpora zotrvania klienta v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb
- b) rozvoj ambulantných sociálnych služieb a pobytových sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom
- c) zvýšenie kvality a humanizácia poskytovaných sociálnych služieb prostredníctvom rekonštrukcie, rozširovania, modernizácie a budovanie zariadení sociálnych služieb
- d) vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb

Obec Sulín sa snaží naplňovať tieto priority nasledovne:

- zabezpečuje najmä opatrovateľskú službu u občanov, ktorí sú na tento druh sociálnej služby odkázaní so zreteľom na ich zotrvanie v domácom prostredí
- obec má nehnuteľnosť /priestory školy/, avšak budova potrebuje rekonštrukciu a vybudovanie bezbariérového zariadenia sociálnych služieb v druhovom začlenení podľa konkrétnych požiadaviek obyvateľov obce (ZOS, denný stacionár, zariadenie pre seniorov a pod.)

2.2. Časový plán realizácie koncepcie rozvoja sociálnych služieb

Komunitný plán obce Sulín úzko participuje na PHSR obce Sulín. Čiastkovým cieľom je vytvoriť podmienky pre skvalitnenie spoločenského života v obci. Do tejto kategórie možno zahrnúť aj zámer vybudovania bezbariérového zariadenia sociálnych služieb dostupného podľa požiadaviek obyvateľov obce.

Nakoľko finančné možnosti obce v súčasnom rozpočte neuvažujú s realizáciou tohto zámeru, je potrebné túto požiadavku zahrnúť do rozpočtu na nasledujúce roky. Určite nie je v možnostiach obce realizovať tento zámer len z vlastných zdrojov. Zámerom je vypracovať projekt s využitím viaczdrojového financovania (Európsky sociálny fond, Fond sociálneho rozvoja, podpora projektu cez MPSVR SR). Základným krokom je vypracovanie požadovanej projektovej dokumentácie.

2.3. Spôsob vyhodnocovania koncepcie rozvoja sociálnych služieb

Významnú úlohu v procese komunitného plánovania zohrávajú najmä miestni politici. Od nich sa očakáva, že vyjadria podporu požiadavkám občanov vo sfére poskytovania sociálnych služieb, a teda aj komunitného plánovania. Tento plán budú priebežne monitorovať, zodpovedne posudzovať a vytvárať aj jeho finančné zabezpečenie.

Účasť na komunitnom plánovaní:

- písomné návrhy občanov - preberá na obecnom úrade referentka obce
- ústne návrhy občanov - na obecnom úrade sa vyhotoví úradný záznam o predložení návrhu, ktorý predkladateľ potvrdí svojim podpisom

Komunitný plán možno meniť:

- ak sa zmenia priority
- získanie finančných prostriedkov na konkrétne potreby
- nové návrhy na poskytovanie sociálnych služieb.

Záver

Sociálna služba je činnosť poskytovaná ľuďom v nepriaznivej sociálnej situácii, podpora pri sociálnom začleňovaní a ochrana pred sociálnym vylúčením s cieľom umožniť im zapojenie do bežného života v spoločnosti. Práve komunitné plánovanie by malo dať odpoveď na otázky: „Koľko a aké služby je potrebné v danej komunite vytvoriť, ako majú byť lokalizované, aké ľudské a finančné zdroje máme k dispozícii?“. Určite je prínosom prístup štátu, že vytvára legislatívny rámec na presun kompetencií v danej oblasti. No zároveň je potrebné upozorniť na nedostatočné finančné krytie daného zámeru zo strany štátu. Obec preto musí využívať aj iné zdroje financovania.

Je na samospráve, ako zabezpečí svoje poslanie vytvoriť pre občanov miesto pre dôstojný a plnohodnotný život.

Štefan Romaňák
starosta obce

V Sulíne dňa 24.5.2016

Komunitný plán obce Sulín 2016 – 2020 bol schválený na zasadnutí Obecného zastupiteľstva v Sulíne dňa 15.6.2016, uznesením č. 99.